

ΟΙ ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΣ

Του Νίκου Βέττα

Γενικού Διευθυντή του ΙΟΒΕ
και Καθηγητή του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

— Στην πιο πρόσφατη μέτρησή του από το ΙΟΒΕ, τον Φεβρουάριο, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην ελληνική οικονομία υποχώρεί σημαντικά, στις 92,9 μονάδες, φτάνοντας, μετά από μια πρόσκαιρη σταθεροποίηση τους περασμένους μήνες, στο επίπεδο όπου βρέθηκε και τον Νοέμβριο.

Στους επιμέρους τομείς, με εξαίρεση τη βιομηχανία, σημειώθηκε πτώση, η οποία είναι περισσότερο ισχυρή στο λιανικό εμπόριο και τις κατασκευές. Σημαντική κάμψη υπήρξε και στην καταναλωτική εμπιστοσύνη, η οποία έπεσε στο επίπεδο του περασμένου Απριλίου, που ήταν και το χαμηλότερο από τον Αύγουστο του 2013. Η διαφοροποίηση στις προσδοκίες του βιομηχανικού τομέα οφείλεται κυρίως στις βελτιωμένες προβλέψεις των επιχειρήσεων του κλάδου για την εξαγωγική του δραστηριότητα στους προσεχείς μήνες. Αντίθετα, η φθίνουσα τάση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης φαίνεται πως αντανακλά και την προσδοκία μελλοντικών δημοσιονομικών μέτρων όσο η συμφωνία για την τρέχουσα αξιολόγηση του προγράμματος εκκρεμεί. Καθώς ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος καταγράφει πρόδρομες τάσεις, η υποχώρησή του είναι αρνητική εξέλιξη και υποδηλώνει πίεση στις επενδυτικές και καταναλωτικές αποφάσεις στο άμεσο μέλλον. Την ίδια ώρα, η πρόσφατη αναθεώρηση

των μακροοικονομικών δεδομένων από την ΕΛ.ΣΤΑΤ για το τελευταίο τρίμηνο του 2016, χαμηλώνει την εκτίμηση αφενός για την ανάπτυξη συνολικά στο περασμένο έτος και αφετέρου για τη δυναμική που αναπτύσσεται στο τρέχον.

— Με βάση τα νέα δεδομένα, η μεγέθυνση της οικονομίας το 2016 φαίνεται πως θα μετρηθεί κοντά στο μηδέν, χωρίς να αποκλείονται βέβαια περαιτέρω αναθεωρήσεις. Επισημαίνοντας, ότι μια τέτοια εξέλιξη δεν θα φέρνει συνολικά το περασμένο έτος χαμηλότερα από την αρχική πρόβλεψη του κρατικού προϋπολογισμού, η ύφεση που καταγράφεται στο τρέχον διάστημα υποδηλώνει πως στην οικονομική δραστηριότητα αναπτύσσεται αρνητική δυναμική. Επιμέρους δείκτες επίσης δείχνουν αδυναμία. Συνολικά στην οικονομία επικρατεί αβεβαιότητα και διαφαίνεται ανησυχία και ανυπομονησία που σχετίζεται με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης και, συνακόλουθα, με τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας.

— Η συνθετική εξέταση των ποσοτικών δεδομένων οδηγεί στο συμπέρασμα, σύμφωνα άλλωστε και με την οικονομική λογική, πως η οικονομία δεν θα τεθεί σε θετική τροχιά χωρίς άρση της αβεβαιότητας, που εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα βαθιά και χωρίς δομικές προσαρμογές που θα δώσουν ουσιαστική

“

Η οικονομία δεν θα τεθεί σε θετική τροχιά χωρίς άρση της αβεβαιότητας, που εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα βαθιά και χωρίς δομικές προσαρμογές που θα δώσουν ουσιαστική αναπτυξιακή ώθηση

αναπτυξιακή ώθηση. Μάλλον γίνεται σταδιακά κατανοητό πως η σημαντική αύξηση των επενδύσεων και συνακόλουθα των εξαγωγών είναι το μοναδικό κλειδί. Υπό αυτό το πρίσμα, η υπερβολική φορολόγηση που επιβαρύνει εργασία και επιχειρηματικότητα, και η μη κινείται προς τη λάθος κατεύθυνση και η σχετική ζημία δεν εξισορροπείται από απόπειρες τόνωσης της κατανάλωσης, που άλλωστε μπορεί να είναι μόνο εξαιρετικά βραχύβιες.

— Οι ποσοτικές μετρήσεις, λοιπόν, θα μπορούσαν να υποβοηθήσουν μια στροφή στην πραγματικότητα και την αποφυγή της παλινδρόμησης προς την απατηλή άποψη πως στην οικονομία μας μπορεί να υπάρξει συστηματική άνοδος των εισοδημάτων χωρίς να βελτιωθούν τα δομικά χαρακτηριστικά της. Άλλωστε από την αρχή της ελληνικής κρίσης, αυτή ήταν η θεμελιώδης αντίθεση. Ανάμεσα σε αυτούς που θα ήθελαν να αντιμετωπιστεί η ύφεση με βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στη βάση θεσμικών μεταρρυθμίσεων και σε αυτούς που θα ανέμεναν τεχνητές δεξαμενές αύξησης της ζήτησης ώστε να μη θιγούν οι στρεβλώσεις του παραγωγικού υποδείγματος.

— Ενδιαφέρον και ενθαρρυντικό είναι, πάντως, πως ενώ γενικά η οικονομία κινείται ανάμεσα στην απαξίωση και στην αναμονή, παρατηρούνται σημαντικότερες περιπτώσεις δημιουργίας αξίας σε επιχειρηματικά σχήματα και κλάδους. Εκτός από το ότι έτσι βοηθούν να κρατηθεί όρθια η οικονομία, ταυτόχρονα υποδεικνύουν και τον τρόπο που μπορεί θα έρθει η μελλοντική ανάπτυξη ευρύτερα. Αν και σε διαφορετικούς κλάδους, από τρόφιμα και καλλυντικά έως μηχανολογικό εξοπλισμό και από λογισμικό και φάρμακα έως υπηρεσίες μηχανικού, έχουν το κοινό χαρακτηριστικό πως δεν υιοθετούν μια κρατικοδίαιτη λογική επιχειρηματικότητας αλλά ανοίγονται σε αγορές υψηλού

ανταγωνισμού όπου η εξαγωγική επιτυχία περνά μέσα από την καινοτομία και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου.

— Όσο, λοιπόν, μακραίνει η περίοδος ύφεσης στην ελληνική οικονομία τόσο ξεκαθαρίζει, ή μάλλον θα έπρεπε να ξεκαθαρίζει, η εικόνα για τις συνέπειες των εναλλακτικών επιλογών. Θετικές δυνατότητες υπάρχουν, και πολύ σημαντικές, αλλά προϋποθέτουν τις σωστές επιλογές.